

IOAN ALEXANDRU



Poetul în “lumină lină”

(I)

Mereu suntem tentați să folosim
mărturisirile altora, ca și când ale
noastre n-ar putea fi credibile sau ar
fi, cu prejudecată, insignifiante. De ce
nu ne-am folosi și de propriile
mărturisiri?

Pe Ioan Alexandru l-am cunoscut
în mod providențial. Aflasem de el
din presa literară și din cărțile
publicate. Îl citeam cu plăcere.
Simțeam o anume prospețime în
versurile lui, vigoare, un aer sănătos
și, aș zice, un
miros de
„tămâie”, o
atmosferă de
sfințenie.

Poezia lui avea
ceva
inconfundabil.

Putea fi
receptată fără
dificultate, îți lăsa impresia că vine
de foarte departe și, totuși, că are ceva
personal. Era publicat, mai ales, în
„*Tribuna*” și în „*Luceafărul*”.
În vara anului 1978, ajunseseam,
în Capitala țării, la un *Colocviu național*
pe tema creației. Fusesem delegat,
la prestigioasa acțiune, din partea
județului Mureș. Acțiunea se încheia
cu participarea la un spectacol, tocmai
la *Teatrul Național*. Mai era până
la deschiderea cortinei cel puțin o jumătate
de oră. M-am plimbat în timpul
acesta pe o stradă apropiată să iau
o cafea, eventual să fac mici cumpărături
pentru întoarcerea spre casă.
Mergeam agale spre o țință
necunoscută. Înspre mine venea un
tânăr destul de înalt, îmbrăcat într-un
pardesiu de culoare închisă, avea o
pălărie neagră cu boruri mari, era
bălan la față, pășea rar, preocupat,
poate, într-o atitudine meditativă.
Fața lui răsărea luminoasă și
zâmbitoare. Când să trec pe lângă
această persoană, pe care n-o mai
văzusem niciodată, spun, deodată,
parcă stăpânit de o revelație: „*Ioan*
Alexandru!”. Necunoscutul răspunde
scurt și cu o bucurie nedisimulată:
„*El este!*”. Am schimbat câteva
cuvinte, cu prezentările de rigoare.

Am băut împreună o cafea. Ne-am promis că vom ține legătura. Aveam sentimentul că am descoperit o mare „comoară”. Nu trebuia să știe nimeni, decât Cel de Sus! În răstimpul a zece ani – între 1978 și 1988 – poetul care îmi devenise instantaneu prieten, ca și când ne-am fi cunoscut dintotdeauna, a fost invitat în orașul de pe Târnava – Mică, *Târnăveni*, de trei ori. Fiecare invitație fiind, negreșit, onorată: 28 noiembrie 1978, 2 decembrie 1983, 22 noiembrie 1988. Acum „Onucu” era un om foarte religios. Deși, într-o ambianță declarat atee, el avea un curaj fără limite de a-l mărturisi pe Dumnezeu. I se părea o impietate ca, fie și într-o discuție scurtă cu semenii, să nu pomenească numele Celui Preaînalt! Intra într-o localitate, oricare ar fi fost ea, prima vizită o făcea la Biserică. Se ruga. Avea cu el în geamantan, nelipsite, o *Cruce și Sfânta Biblie*. Acestea erau „*armele*” lui *secrete* și *invincibile*. Pentru felul lui de a fi, mulți, chiar și dintre cei care treceau ca „apropiați” ai săi, l-au privit cu o anume „îngăduință”, suspectându-l, în suficiența lor, de a fi „*anormal*”. El primise „*focul*”, primise „*lumina*”, ca un dar! Le răspândea peste tot! În 29 noiembrie 1978, alesul oaspete a aprins în casa mea o *candelă*, pe care a confecționat-o cu mijloace foarte simple. S-a rugat cu toți ai casei. De-atâția ani încoace, candela aceea nu s-a stins, „*lumina lină*” continuă să ardă! Este candela vegherii, a legăturii tainice între cer și pământ, între efemer și veșnicie, a iubirii neapuse între om și Dumnezeu. Cu prilejul întâlnirilor, s-a făcut o prezentare a operei poetului, a recentelor sale apariții editoriale. Poetul a ținut conferințe pe teme patriotice și religioase. Ultima întâlnire, programată la Târnăveni, pe 22 noiembrie 1988, s-a ținut la *Casa Municipală de Cultură*

din Mediaș, deoarece poetului, căruia i se conferise, în același an, un mare Premiu – „al păcii și fraternității”¹., în Japonia (unde fusese invitat de o personalitate niponă de seamă și unde conferențiasse, printr-un favor de excepție, timp de două ore, despre *Inimă*), i se refuzase intrarea în *Târnăveni de către forul județean Mureș, de propaganda județeană comunistă*. Aici, la Mediaș, s-a vorbit despre recenta sa carte de versuri: *Imnele Maramureșului* (1988), iar conferențiarul a reluat tema despre *Inimă*, uimind auditorul. E de presupus că printre ascultători se afla măcar un informator al Securității. „Urechea” partidului unic era „omniprezentă”. În seara de ajun al *Crăciunului din 24 decembrie 1981* – în ziua următoare, tocmai de Nașterea Domnului, împlinea 40 de ani – l-am vizitat acasă, la București, pe strada Belgrad, nr. 5 (într-o zonă liniștită a ambasadelor străine, unde locuia cu →

**Grafică de Ion Petru Pop,
Îndemn la mărturisire (tehnică
mixtă)**

¹. Era pentru întâia oară că se acorda acest premiu unui Poet și acesta era român - Ioan Alexandru

15

numeroasa lui familie) și i-am dus în dar o *statuetă a Maicii Preacurate*, de mare frumusețe și valoare, din lemn de mahon, cam de 50 cm înălțime, dăltuită de un artist maghiar, *Polgar Francisc*, sfințită într-o Biserică din Cetatea de Baltă, de către un preot, *Ioan Fărcaș*, viitorul protopop de Blaj, i-am mai dăruit o *prescură* în șapte colțuri, o *lumânare* din ceară de albine, ceva *vin* bun de casă și un vas cu *miere de albine*.

După urările convenite, am stat o vreme de vorbă și ne-am cinstit la o masă întinsă, într-o intimitate și bucurie de neuitat. Îndată, într-un jurnal al lui, a notat evenimentul.

Camera unde stăteam era „burdușită” de cărți, într-o neorânduială „savantă”. Spre răsărit, pe o măsuță, ardea liniștit o candelă. Deasupra ei, pe perete, străjuia o icoană a Mântuitorului, o pictură pe lemn vechi, creând o ambianță

atemporală. Ne-am rugat împreună.
A doua zi, de *Praznicul Nașterii Domnului*, ne-am dus împreună la *Biserica Patriarhiei*. Ne însoțea pictorul *Paul Gherasim*, cel care i-a făcut poetului un portret și i-a ilustrat mai multe din cărțile sale de versuri.

Poetul se purta modest. Avea pe el un costum destul de uzat, „sare și piper”, era atent să împartă vorbe și la unul și la altul, cu o bunăvoință contagioasă, fața îi radia de o tainică lumină și obișnuia să pășească larg, ținând mai mult, cu o vădită smerenie, capul aplecat spre pământ.

Versurile sale i se potrivesc:

„*Blond, cărn, lungan și cu urechi
barbare (...) / Adus pușin de umeri
(...) umblu încet (...) Ochii scobiți în
craniu cu așchie de bronz (...) /
Armele – brațele-atârinate de umeri
(...) / Semnul din frunte-l am de la
securi...*” (*Portret, vol. Viața*

deocamdată, 1965). „*Din pulbere e
trupul meu luat / Din ceea ce-i mai
nebăgat în seamă / Oricât de mult voi
fi încoronat / Smerenia ca mumă mă
reclamă*” (*Portret, vol. Pământ
transfigurat, 1982*). Când ne-am

despărțit, amfitrionul a oferit oaspetelui o carte din poezia sa :
Imnele Țării Românești (1981) cu dedicația : „*Iubitului meu frate în
Domnul, Aurel Hancu, sosit ca un
mag în casa noastră, de ziua Nașterii
Domnului Isus Christos - Ioan
Alexandru - 25 Decembrie 1981.*” .

Poetul obișnuia să-și însoțească
dedicațiile cu o *imagine-simbol*,
argumentul mărturisirii sale, un fel de
blazon inițiativ, așa cum aveau Evangheliștii:

o flacără cu chip de om, în
interiorul căreia era pus *semnul Crucii
lui Christos*. Era un mod persuasiv
de a duce în lume credința în Dumnezeu.

Îl „tolerau” până și activiștii de
partid, plătiți bine, ca să formeze
omul „nou” – fără Dumnezeu - cu o
concepție „înaintată”. Când nu mai
aveau ce-i face, îl găseau „simpatic”,
dacă nu cumva „fanatic”, imposibil
de „aliniat” cu etica societății
„multilateral dezvoltate”.

Era de domeniul evidenței
cultura lui mai puțin obișnuită.
Stăpâna limbile clasice vechi:

ebraica, greaca. Ținea peste hotare conferințe în *germană*, limba modernă a filosofilor. La una dintre întruniri, cu publicul larg, a declamat liber, spre uimirea auditorului, în greacă și în ebraică, cuvintele din Evanghelia de la Ioan, capitolul I: „*La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul...*”, cuvinte rostite de cosmonauții americani, ajunși pentru prima oară pe Lună. El parcursese traseul spiritual al marilor lui înaintași: *Eminescu și Blaga*.

Contactul asiduă cu *vechile culturi* 2., cunoașterea lumii prin dese *călătorii de studiu*, i-au lărgit nebănuit orizontul de cunoaștere, i-au întărit încrederea în forțele proprii, fără a ajunge vreodată un infatuat, și

2. Un anticar îl anunță că a primit o scriere rară: *Talmudul* (erau aici Predicile vechilor evrei despre venirea lui Isus), în 8 volume, al lui *Nae Ionescu*. Evident, tânărul Alexandru achiziționa cărțile, ca și când ar fi trăit o minune.

i-au întărit convingerea că, fără Cel care l-a chemat la viață, nu poate face nimic durabil, nu-și poate împlini menirea în lume, ca om și ca artist, nu-și poate împlini scopul final al existenței: dobândirea Patriei Cerești, a adevăratei și nesfârșitei fericiri. El părea a merge în contra-sens cu lumea contemporană lui. Cine mai avea credință dintre elitele intelectuale? Sacrul era luat în derâdere. Stăpânii zilei clamau „Pacea”, dar îl negau pe Cel Care este Izvorul Păcii, erau în „război” cu El. Cel care scrie aceste rânduri a avut inițiativa de a înființa, la *Colegiul Tehnic din Târnăveni*, pe data de 12 noiembrie 2006, un *Cenaclu al tinerilor liceeni* care să poarte numele celui mai mare poet religios din Ardeal – „*Ioan Alexandru*”. Era un semn de recunoaștere și prețuire pentru autorul „*Imnelor*”, pentru cărturarul prea smerit, nebăgat în seamă de cei mai mulți dintre conașionalii lui, pentru omul politic care s-a „*bătut*”, în viața publică, pentru adevărata „*Re-naștere*” a neamului său.

Silviu Despa, unul dintre foștii

lui studenți, pomenește în *filmul* ³ său despre *Ioan Alexandru*, pe care îl consideră „*cel mai important reper spiritual pentru generația sa de studenți*”, despre o întâlnire a acestuia cu eruditul teolog – *Dumitru Stăniloae*. Poetul își mărturisește intenția sa de a crea, prin opera sa lirică, o „*teologie poetică*” a *veacului XX*, supranumit, în anumite cercuri, – „*Veacul Diavolului*”.

AUREL HANCU

Grafică de Ion Petru Pop, „Pășind în taină » (tehnică mixtă)

³ Despa, Silviu, *Mai presus de moarte, în Iubire*: film documentar, Brașov, 2005
- regășibil la adresa web:

<http://video.google.com/videoplay?docid>

Sursa: *Vatra Veche* nr 2 (26), februarie, 2011